A°. 1827. No. 145.

LEYDSCHE COURANT.

MAANDAG DEN 3 DECEMBER.

T U R K Y E.

KONSTANTINOPOLEN den 7 November. Eindelijk heeft de Porte een heldhaftig besluit genomen, en daardoor aan de onzekerheid, waarin men sedert acht dagen in de hoofdstad verkeerde, een einde gemaakt. De tijding van den zeeslag bij Navarino, die reeds den 30 October in het Serail was bekend geworden, had den Sultan zoodanig verbitterd, dat men het twaalf uren lang niet dorst wagen hem te naderen. Ook de Reis-Effendi, welke, den 3 November, de Tolken der drie Gezanten had ontboden, scheen bijzonder verstoord, en vroeg hen, zonder zich over de gevolgen dezer gebeurtenis uit te laten, hoe men zich die trouwloosheid verklaren moest? Op derzelver ontwijkend antwoord, gaf hij hun met eene gemaakte bedaardheid te kennen, dat zij vertrekken konden, doch liet zich tevens de merkwaardige verklaring ontvallen, dat het de Porte ten sterkste berouwde, van slechts één oogenblik gehoor te hebben gegeven aan de trouwlooze inblazingen en beloften der drie Gezanten, die, op hunne wijze, den vrede hadden willen bewerken.

Voor het overige, voegde hij daarbij, was het den Sultan vrij onverschillig, of zij in Konstantinopolen bleven dan niet; men raadde hun, noch om te gaan, noch om te blijven: de Sultan liet dit geheel aan hun eigen oordeel over; doch wilde niet, dat er eenige verdere betrekking met hen bleef bestaan.

Twee dagen lang verkeerden nu de Franken in angstige bezorgdheid, terwijl de Turken met ongeduld het besluit van den Sultan te gemoet zagen, die op den 5den den grooten Raad belegd had. De Divan werd bij het opperhoofd der geestelijkheid gehouden, en alle geestelijken, zelfs die, welke het nieuwe stelsel niet waren toegedaan, werden tot deze vergadering opgeroepen. Men zag in Pera met de grootste ingespannenheid den uitslag dier Raadsvergadering te gemoet. Tot 2 ure nadenmiddag was op den 6den nog niets zekers bekend.

Des avonds echter vernam men eindelijk van alle kanten, tot welke nadrukkelijke maatregelen door den Divan was besloten. Men verzekert nu, dat alle overeenkomsten met de drie Mogendheden gesloten, Engeland, Frankrijk en Rusland, en met name het Verdrag van Akkerman, voor nietig en van onwaarde verklaard zijn, dat de Porte alle gemeenschap met de Gezanten dezer Mogendheden afbreekt, doch hunne personen aanmerkte als onder de bescherming van het regt der Volken staande, en derhalve voor hunne veiligheid zoude zorg dragen, zoo lang zij zich op Turkschen bodem bevonden. De verklaring, welke dienaangaande aan den Oostenrijkschen Gezant *von Ottenfels* moet zijn overhandigd, wordt gezegd met veel waardigheid te zijn opgesteld. Men verwachtte nu het bevel van den Sultan tot eene algemeene wapening, en dat de vlag van den Profeet weldra van de Sofia-Moskee wapperen zoude, tot een teeken der vereeniging van alle geloovigen. Men herinnert zich welligt, welken invloed dit Palladium uitoefende bij de vernietiging der Janitsaren, nu anderhalf jaar geleden, terwijl het toen tevens de tegenstanders van den Sultan in bedwang hield.

Gelijktijdig met deze verklaring der Porte, zijn alle maatregelen van veiligheid ten behoeve der Franken genomen, en zijn de wachten voor de woningen der Gezanten verdubbeld. Alles blijft dan ook, tot heden, rustig; doch de Franken, die wegens hunne bezigheden op straat moeten komen, verklaren, dat de Turksche hoofdstad ten eenen male van gedaante veranderd is; dat de Turken dronken van vreugde zijn over het besluit van den Sultan, en de aanstaande vereeniging aller Mahomedanen.

De Franken verkeeren dan ook, niettegenstaande alle de maatregelen van bescherming, in vrij grooten angst. De Gezanten der drie Hoven houden telkens bijeenkomsten met dien van Oostenrijk, welke als de beschermer der Franken beschouwd wordt, en wat de uitkomst dier bijeenkomsten zijn zal, wordt met ongeduld verwacht. De Russische Gezant, *de Ribeaupierre*, zoude besloten hebben, onmiddelijk te vertrekken. Den 8sten of 9den, zal, zoo men meent, het Bevelschrift van den Sultan, waartoe in den laatsten Divan is besloten, bekend gemaakt worden. De Franken zelve houden het daarvoor, dat slechts een zoodanig besluit in staat is, om het Turksche Rijk te redden, zal het aan den Sultan immer gelukken, alle de Turken weder tot eensgezindheid te brengen. Na de overeenkomst toch, van den 6 Julij, bleef er bijna geene keus over tusschen een, hetzij vroeger of later, verval van dit Rijk.

[De *Augsburgsche Courant* voegt er verder bij, dat, volgens brieven uit Weenen van den 19 November, er zich het gerucht verspreid had, dat de Ministers der drie Mogendheden, die zich reeds aan boord hunner schepen bevonden, belet waren geworden te vertrekken, om dat de Turken een brief van den Heer *de Ribeaupierre* onderschept hadden, waarin het Russisch leger bevel gegeven werd om de Pruth over te trekken. De *Allgemeine Zeitung* deelde dat berigt mede, zonder nogtans voor deszelfs echtheid in te staan.

De *Gazette de France*, na de voorgemelde tijdingen, door de *Augsburgsche Courant* uit de *Allgemeine Zeitung* overgenomen, medegedeeld te hebben, schrijft vervolgens, artikel *Parys*: „ Wij ontvangen, van Weenen, eenen brief, gedagteekend Konstantinopolen den 7., van den volgenden inhoud: „ Er lekt nog niets uit van het besluit des Divans, noch van het voornemen des Sultans. De Ambassadeurs der drie Mogendheden zijn nog hier, en de rust is niet gestoord. Men spreekt verschillend over het door den Divan genomen uitgebragt advies; maar het zoude onvoorzigtig zijn er geloof aan te geven. De Heer *Ottenfels* doet steeds zijn best, om nieuwe onderhandelingen onder zijne bemiddeling te doen aanknoopen," en het Fransche dagblad voegt er bij: dit kunnen wij verzekeren, dat den 7. geen der besluiten, waarvan het Duitsche dagblad spreekt, genomen was. Niet dan eenige dagen later zoude alles in een tweeden Divan beslist worden. De *Augsburgsche Courant* heeft dus alle de geruchten verwezenlijkt, die te Konstantinopolen in omloop waren.

De *Oostenrijksche Beobachter* deelt omtrent de Turksche aangelegenheden nog dit belangrijk nieuws mede: „ Men verzekert te Pera algemeen, dat de Oostenrijksche Internuncius van den Prins *van Metternich* eenen brief ontvangen heeft, den 22 September gedagteekend, waarin men niet goedkeurde, dat hij geweigerd had om zich met de drie Gezanten te vereenigen, in hunne laatste pogingen bij de Porte. Dienvolgens, zegt men, heeft die Gezant bij de laatstgemelden een bezoek afgelegd om hen te melden, dat hij zijne vorige bevelen kwalijk begrepen had, en dat hij voortaan hunne pogingen zoude ondersteunen. Terzelver tijd (den 9 October) had hij zijnen Drogman bij den Reis-Effendi met eene nota gezonden, waarin hij sterk bij de Porte aandrong om niet langer doof te zijn voor de stem der vriendschap en der rede. Ook geeft de *Augsburgsche Courant*, nader ander berigten uit Konstantinopolen van den 7. Deze stemmen volmaakt over een met de laatstgemelde uit de *Gazette de France*: Van het besluit der beraadslagen van den Divan op den 5. was nog niets bekend, en alle geruchten daaromtrent verspreid waren voorbarig geweest. De Heer *Ottenfels* onderhandelt nog altoos met den Reis-Effendi. De hoofdstad was rustig, en het gedrag der Porte omtrent de Gezanten overeenkomstig het regt der volken.]

S P A N J E.

BARCELONA den 21 November. De Vicomte *de Reiset*, zal den 24 te Tarragona, van Hare Kath. Majt. afscheid nemen. De Graaf *de St. Priest*, zal den Koning van Spanje, bij zijnen intogt in Barcelona vergezellen. De Spaansche troepen, die de bezetting dezer stad moeten uitmaken, zijn reeds in de omliggende dorpen aangekomen. De Koning zal zijne intrede te paard doen.

— De Generaal *Monnet* heeft onderscheidene verdachte personen doen gevangen nemen; onder anderen, den Pastoor *Domero*; den Kommandant der Koninglijke vrijwilligers, *Sitja*, en den officier van hetzelfde korps *Metje*. De schrik, schrijft men, heerscht door geheel Katalonie. Naar alle de corregimenten zijn Militaire-commissien afgezonden. Te Mataras, Manresa en Vich zijn galgen opgerigt. Deze beiden laatsten steden zullen het burgerregt verliezen. De Fiscaal te Tortosa, moet de eisch doen tegen den Bisschop *Saez*, en de Kanunniken, overeenkomstig de Koninglijke Decreten, ter gelegenheid van den opstand van Bezzieres, genomen, enz.

O O S T E N R Y K.

WEENEN den 20 November. Z. K. H. de Infant Don *Miguel* zal in den loop dezer week vertrekken, om over Parijs en Londen naar Portugal terug keeren. De Graaf *de Pombelles*, benoemd tot buitengewoon Gezant en Minister Plenipotentiaris van Z. M. te Lissabon, staat op zijn vertrek om zich naar zijne bestemming te begeven. Men zegt, dat hij den Infant te Parys zal afwachten. (Vergelijkt artikel, *Londen*.)

Lord en Lady *Stanhope* zijn, na een verblijf van verscheidene maanden in die hoofdstad, gisteren weder naar Londen afgereisd.

— In een brief van Almeira, van den 29 October, wordt gemeld, dat, niettegenstaande de blokkade van Algiers, dagelijks kapers vandaar uitloopen en Fransche schepen nemen. (Zie artikel *Marseille*.)

GROOT-BRITTANNIE.

LONDEN den 28 November. De officiele berigten uit Konstantinopolen tot den 5 dezer ontvangen, melden, dat de Divan kennis draagt van den slag van Navarino, en bezig is te beraadslagen over de hernieuwde voorstellen van de geälliëerde Ambassadeurs, om tot het traktaat van bemiddeling toe te treden. De uitslag dier overwegingen wist men nog niet; doch zeker was het, dat de nederlaag der Turksche en Egyptische vloten de Porte niet bewogen had om dadelijk in de vorderingen der verbonden Mogendheden toe te stemmen. Sedert vier dagen was de tijding van deze nederlaag bij het Turksch Gouvernement bekend en niets deed blijken, dat deszelfs bewegingen door eenige vrees verlamd waren. De onderhandelingen waren weder aangeknoopt, er waren weder voorstellen ontvangen en over deze werd beraadslaagd toen de laatste berigten van daar afgingen.

(*Het vervolg op den kant van deze bladz.*)

De depêches van den Engelschen Ambassadeur te Konstantinopolen zijn eergisteren namiddag, even na drie uren, door den bode des Konings, den Heer *Holmes*, aan het bureau van buitenlandsche zaken gebragt. Dadelijk daarna begaven zich de Graaf van *Dudley* en bijna alle de Kabinets-Ministers naar dat Ministerie.

— Men heeft met brieven van Lissabon, onder dagteekening van den 17 dezer, het afschrift van eenen brief ontvangen, door den Infant Don *Miguel* aan zijne Zuster de Prinses-Regentes geschreven, waarbij hij zijn voornemen verklaart van volgens de bestaande constitutie te zullen regeren, en verlangt, dat dit ter kennis der natie gebragt wordt; tevens verzoekt hij de Regentes, een fregat en eene brik naar Falmouth te zenden, om hem van daar naar Lissabon over te brengen.

— *Bolivar* is te Bogota, de hoofdstad de Republiek Columbia, bij zijne komst door den Vice-President *Santander* begroet, en heeft den eed als President in handen van het Congres afgelegd, bij welke gelegenheid hij in eene aanspraak opgenoemd heeft wat hij al voor het Gemeenebest en voor Peru gedaan had, en tevens verklaard heeft, ondanks de onlusten, in het Zuiden ontstaan, en de tweedragt die de geheele Republiek bedreigt, Columbia vrij en vereenigd aan de generale conventie te zullen terug geven.

Te Guijaquil schijnen steeds ernstige onlusten te bestaan. Het Congres van Peru is den 5 Junij geinstalleerd; de Generaal *Santa Cruz* heeft den post van President nedergelegd en het Bevelhebberschap binnen 's lands niet willen aanvaarden. Diensvolgens is de Generaal *Jose de la Mar* en Don *Manuel Balazar y Baquerno* tot President en Vice-President voor den tijd van vier jaren benoemd.

Het congres van Columbia heeft den 24 Julij de haven van Buenaventura, op den kant van den Stillen Oceaan, tot eene vrijhaven verklaard. De schepen van alle natien, uitgezonderd die met de Republiek in oorlog zijn, mogen daar vrijelijk zonder betaling van eenige regten af- en aanvaren. De uitvoer van goud, zilver en platina, in stof of anderzins, en de slavenhandel blijft verboden.

Den eersten September is het Congres der republiek van Mexico geopend. De staat van Jalisco (Guadalaxara) had goedgevonden om bij eene wet alle de Spanjaarden van zijnen grond te verbannen, doch het Mexikaansch Congres heeft bepaald, dat alle vreemdelingen, die krachtens de federale constitutie of algemeene wetten het burgerregt bezitten of verkregen hebben, niet door de Staten van hun grondgebied kunnen verbannen worden, dan ten gevolge van een vonnis, door den bevoegden Regter gewezen.

— Gister waren de 3 pCts. gered. 85 en 1 vierde; de gecons. 86 en 1 achtste; de Actien van de Bank 207. De Wissel op Amst. 12 en 2, en op zigt 11 en 29; op Rotterdam 12 en 3.

F R A N K R Y K.

MARSEILLE den 22 November. De Fransche blokkade van Algiers heeft het vlootje der Barbarijsche regering zeer gehavend. Twee brikken zijn ten naastenbij in den grond geboord en het heeft in

(*Het vervolg op de volgende bladz.*)

eenen rampzaligen staat de haven weder moeten binnenloopen.

PARYS den 27 November. Gisteren hebben zich de eerste President van het Koninglijk Gerigtshof van Parys, *Seguier* en de Raadsheeren *Brière de Valigues* en *Titon* begeven naar de straat St. Denis, om een begin te maken met de instructien ter zake, door het hof in algemeene vergadering, Zaturdag laatstleden, voor hare Regtbank getrokken.

— Men brengt in een locaal, onder de groote gehoorzaal van het Koninglijk Gerigtshof, kabinetten in gereedheid voor den President en de Raadsheeren belast om de procedures te instrueren betrekkelijk de onlusten van 19 en 20 November. Gisteren zijn de stukken van de Griffie der Regtbank van eersten aanleg naar die van het Koninglijk Gerigtshof overgebragt, en de Heeren Commissarissen Instructeurs zullen er zich morgen reeds mede kunnen bezig houden.

— *Den 28 November.* Genoteerd voor de 5 pCts. in gereed geld 101 fr. 55 c.; 3 pCts., dito 69 fr. 35 c. Bank-Actien. 2000 fr.

NEDERLANDEN.

'S GRAVENHAGE den 29 November. In de Zitting der Tweede Kamer der Staten Generaal, heden, onder het Voorzitterschap van Jonkheer *H. M. van der Goes*, vergaderd geweest, waren behalve den Voorzitter, 84 leden aanwezig.

De Notulen der Zitting van Donderdag den 22 November worden gelezen en goedgekeurd.

Wordt gelezen eene Koninklijke Boodschap ten geleide van een ontwerp van Wet, houdende eenige wijzigingen in het Tarief der Regten op den In-, Uit- en Doorvoer; waarbij gevoegd is eene Memorie van Toelichting ter ontwikkeling der redenen, welke tot deze wijzigingen aanleiding gegeven hebben.

Deze stukken zullen worden gedrukt en verzonden naar de Afdeelingen voor November.

De Heeren *de Leonaerdts van Achel* en *de Prez d'Aije* hebben kennis gegeven, dat zij de zittingen niet kunnen bijwonen: de eerste wegens ziekte, de tweede wegens het overlijden zijner echtgenoote.

Er is nog ingekomen een verzoekschrift van *J. S. Verheijen* te Brussel, om gebragt te worden op de lijst der Kandidaten voor de Algemeene Rekenkamer. Hetzelve wordt op het Bureau nedergelegd.

Eenige ingekomen bijzondere verzoekschriften, waaronder een van Burgemeester en Wethouderen der stad Brielle, met verzoek om het behoud eener Regtbank binnen die stad, worden verzonden naar de Kommissie tot het onderzoek derzelve; welke verzocht wordt, nopens dit verzoekschrift in de eerstvolgende vergadering verslag te doen.

Deze Kommissie brengt, bij monde van den Heer *Beelaerts van Blokland*, haar verslag uit wegens een verzoek van den Gemeente Raad van Veenendaal, provincie Utrecht, met betrekking tot hare belangen bij de verdeeling des Rijks in Arrondissementen en Kantons.

Overeenkomstig het voorstel der Kommissie zal dit verzoekschrift ter Griffie ter inzage worden nedergelegd, en het verslag door de Commissie in beide talen uitgebragt, gedrukt en rondgedeeld.

Aan de orde van den dag zijnde de stemming tot het opmaken eener lijst van drie Kandidaten, welke aan Z. M. moet aangeboden worden, ter vervulling der opengevallen plaats in de Algemeene Rekenkamer, wordt daartoe overgegaan, en benoemt de Voorzitter vier leden tot het opmaken der Stemlijst, zijnde de Heeren *Boddaert*, *de le Vielleuze*. *de Brouckere* en *van Sijtzama*.

Men gaat met 85 aanwezige leden over tot de stemming voor den eersten Kandidaat.

Niemand bij de eerste stemming eene volstrekte meerderheid bekomen hebbende, heeft er eene herstemming plaats, bij welke de volstrekte meerderheid (53 stemmen) zich verklaart voor den Heer *J. J. A. van Willigen*, lid der Provinciale Staten van Limburg, en van den Raad der stad Hasselt, Burgemeester der Gemeente Schuelen, wonende te Hasselt. Dezelve wordt dienvolgens door den Voorzitter afgekondigd als *Eerste Kandidaat.*

Bij de eerste stemming voor den *tweeden Kandidaat* worden er 84 briefjes in de Bus gevonden, doch daar dezelve geene volstrekte meerderheid opleveren, heeft er eene herstemming plaats; en ook deze geene volstrekte meerderheid opleverende, gaat men over tot eene tweede herstemming, tusschen degenen, die bij de vorige stemming, de meeste stemmen gehad hebben, te weten de Heeren *Strens*, welke 31 stemmen, en *van Doorninck*, welke 30 stemmen gehad heeft. Bij de laatste bestemming verklaart zich de volstrekte meerderheid (44 van 84 stemmen) voor den Heer *Julien Strens* van Brussel, Regtsgeleerde, en lid der Gedeputeerde Staten van Zuid-Braband, welke als *tweede Kandidaat* op de lijst geplaatst wordt.

De eerste stemming voor den *derden Kandidaat* (met 85 leden) mede geene volstrekte meerderheid opgeleverd hebbende, heeft er eene herstemming plaats, bij welke de Heer *G. L. J. d'Elderen*, Referendaris bij den Raad van State, en Adjunkt-Sekretaris der Algemeene Kommissie van Liquidatie, 55 stemmen, en dus de volstrekte meerderheid heeft bekomen. Dezelve wordt als *derde Kandidaat* op de lijst geplaatst.

De Voorzitter benoemt de Heeren *Suchtelen tot de Haar*, *de Langhe*, *de Bousies* en *Hinlopen*, benevens de leden, welke de stemlijst opgemaakt hebben, om het drietal aan Z. M. te gaan aanbieden.

Hierna wordt de vergadering voor een onbepaalden tijd gescheiden.

LEYDEN den 2 December. De *Bataviasche Couranten* van den 24 Julij tot en met den 11 Augustus dezes jaars bij ons ontvangen, leveren een nieuw bewijs op, dat men de onlusten te Batavia stilzwijgend of als gedempt, of altoos zonder alle beteekenis meer beschouwen moet. Immers in alle die Couranten vinden wij slechts tweemaal melding gemaakt van de muitelingen in twee rapporten, respectivelijk van den 19 en 20 Julij; volgens welke zij bij herhaling de belangrijke militaire vesting *Pussar Gedé* hevig aangevallen hebben, maar telkens met aanmerkelijk verlies verslagen zijn. In dat van den 19 wordt de gelukte van kantmaking vermeldt van een Priester, uit de Vorstenlanden afkomstig, die zich onder den titel en naam van *Panamb han Bagor*, van zijnen invloed bediende om de ingezetenen van die streeken in oproer te brengen.

— Bij besluit van den 24 Julij, heeft Z. Exc. de Commissaris Generaal een reglement vastgesteld voor den Geneeskundigen dienst en de uitoefening der Koepoks-inenting in Neerlandsch Indiën, en bij een besluit van den 26 Julij een reglement voor de algemeene Rekenkamer.

Verders zijn door Z. Exc. de volgende civiele benoemingen gedaan:

Tot resident der Preanger Regentschappen, *W. N. Servatius*, thans resident van Rembang. Tot lid van de plaatselijke administrative kommissie over 's lands constructie winkel te Soerabaija, de majoor der artillerie *G. E. Koningsdörffer*. Tot tweeden deurwaarder en gezworen exploiteur bij den Raad van Justitie te Samarang, *A. Pyl*. Tot klerk bij het algemeen bestuur in de residentie Japara en Joana, *H. Anthony*. Voorts is de opziener der landelijke inkomsten van de 1ste klasse in de residentie Passoeroean, *W. D. Musquetier*, als zoodanig overgeplaatst naar Cheribon. Tot adjunct secretaris voor de inlandsche zaken, tevens President van den Landraad te Makasser, *J. D. Mesman*. Tot zoutpakhuismeester bij de hoofd-depôts te Boender, Tjandie en Tjappak, *J. Mourits*, thans zout-pakhuismeester te Sampang. Tot zout pakhuismeester te Sampang, *C. Betz*, thans eerste klerk op het residentie-kantoor te Sumanap. Tot eersten klerk op het residentie-kantoor te Sumanap, de op wacht-geld staande ambtenaar .... *Moutraillier*. Tot Directeur-Generaal van financien, *C. M. Baumhauer*, thans Directeur van 's Lands producten en civiele magazijnen, zijnde de Raad van Indië *J. G. Goldman*, tot dus verre met de functien van Directeur-Generaal belast geweest, eervol van dezelve ontslagen. Tot boekhouder van 's lands marine pakhuizen te Batavia, *C. Treurniet*, thans eerste klerk bij den algemeenen staf.

Bij de controle der inkomende en uitgaarde regten in de tweede financiele afdeeling: Tot onder-kommiezen, *P. Groenewout* en *C. F. Fransz.* Tot opzieners, *P. Vodegel*, *W. Jacobsz* en *W. Douwes.*

Bataviasche Schutterij. Artillerie. Tot tweeden luitenant à la suite, *J. L. Weyhenke.*

— Een schip, den 19 dezer te Tine aangekomen, had niet een Grieksch vaartuig nabij of omtrent Scio gezien. In den Archipel verzekerde men, dat de *Juno* aan den Kolonel *Fabvier*, een bevel van den Admiraal *de Rigny* overgebragt had, om zijne onderneming, tegen dat eiland, te staken. Lord *Cochrane*, schrijft men, die over het algemeen zeer misnoegd was, verklaard heeft, dadelijk na de aankomst van den Graaf *de Capodistria*, te zullen vertrekken op den brik, die hij van de Turken genomen heeft, en waarin de Hydrioten hem hun aandeel betwisten.

MENGELINGEN.

IETS OVER DEN LANDBOUW EN GRAANWETTEN IN *GROOT-BRITTANNIE* EN *IERLAND.*

De vraag of een vrije invoer van buitenlandsch Graan raadzaam zij, deze vraag, welke in de vorige eeuw de Fransche Economisten zoo bijzonder bezig hield, en den Abt *Gagliani* tot zijn bekend geestig geschrift aanleiding gaf, zonder een beslissend resultaat op te leveren, heeft door den Koorn-bill een nieuw leven ontvangen. Bijna geen onderwerp, behalve misschien de *Catholick Question*, de vraag over de Emancipatie der Roomsch-Katholieken, of die over den Slavenhandel is in het Parlement zoo dikmaals, en zoo uitvoerig behandeld geworden, als deze; *Brochures* en ook zelfs wijdloopige werken, zijn daarover in het licht gekomen, en altijd blijft er nog vrij wat voor en tegen te zeggen. Het zal wel geen betoog behoeven, dat dit onderwerp ook voor elken lezer die slechts eenigermate belang stelt in den handel des Vaderlands (die vooral met het artikel der granen zoo veel te doen heeft) hoogst gewigtig is. De mededeeling van den inhoud eeniger schriften die over dit vraagstuk in Engeland uitgekomen zijn, mag dus als niet onvoegzaam te beschouwen zijn, en als zoodanig zijn ons aanbevolen en door eene geachte hand uit Londen medegedeeld. I. *A letter on the present State and future prospects of Agriculture, addressed to the agriculturists of the county of Salop.* Bij W. W. Whitmore *Esq. second edition, with some additions III. P. in 8vo printed for* J. Hatechard *and* Son, *London* 1823—1827 en II. *A Letter to the Electors of Bridgnorth upon the Corn. Laws. By W. W. Whitmore. Esq second Edition* 84 *p., Edinburg by W. Blackwood and London T. Cavell Strand.* 1826—1827.

Mr. *Whitmore*, de schrijver der beide vermelde Brochures, behoort, niettegenstaande hij zelf een aanzienlijk grondeigenaar is, tot de hevigste tegenstanders der Koornwetten in het Parlement. Het doel, hetwelk hij bij deze uitgave voorstelt, is om zijne in het Parlement uitgesproken redevoeringen nader te ontwikkelen en te verdedigen. Het eerste dezer stukken aan de landbouwers in het Graafschap Salop gerigt, beschrijft hunnen toestand, ten aanzien der ontvangst en uitgaven in 1822, onderzoekt de oorzaken van het zoo ontzaggelijk verminderen der eersten, en slaat de middelen voor, die geschikt zouden kunnen zijn om dit onheil te doen ophouden en in het vervolg te voorkomen. Tot in 1774 werd er koorn uit Groot-Brittannie uitgevoerd. Sedert was er, door de Amerikaansche en Fransche oorlogen en de toenemende bevolking in

(*Het vervolg op de kant van deze bladz.*)

het Britsche Rijk voortdurend invoer van graan. Van 1793 tot 1814 nam de invoer van Koorn tot op het door *Bonaparte* bevolen continentaal stelsel merkelijk toe, daarentegen viel aan den Akkerbouw in Groot-Brittannien zelve eene veel grooter uitbreiding te beurt. De hooge graanprijzen bragten de bewoners der Britsche eilanden op het denkbeeld om aanzienlijke kapitalen op den Landbouw te wenden, veel land werd ontgonnen en voor den Koornbouw bruikbaar gemaakt, zelfs gronden van zulk een slechte gesteldheid, dat alleen de hooge graanprijzen voor de groote opofferingen van kosten, schadeloosstelling konden opleveren. Reeds in 1806 werd aan de Ieren vergund, hun koorn, zonder belastingen van het veld te mogen halen, in Engeland en Schotland in te voeren, een maatregel die hoezeer regtvaardig, voor de verbetering en vermeerdering van den Landbouw in Engeland van nadeelige gevolgen was.

De Land-armée op het Spaansche Schier-Eiland, en de oorlogs-vloot vereischten groote provianderingen; de verdiensten, de geldelijke voordeelen, die de oorlog in vereeniging met het schier uitsluitend bezit des Zeehandels aanbragten, moesten op de bevolking werken; deze beliep in Groot-Brittannien en Ierland, ten jare 1801, 10,942,646, en in het jaar 1811 beliep dezelve 12.569,803, eindelijk in 1821, was zij geklommen tot 14,379,679 zielen. Zoo lang de oorlog duurde, kon de pachter in Engeland eene hooge pacht en goede daghuren betalen, en een beduidend kapitaal in den Landbouw plaatsen. Naauwelijks was de vrede en met dezen de buitenlandsche Graanhandel hersteld, of dadelijk ondergingen de graanprijzen eene zoo aanmerkelijke daling, dat reeds in het jaar 1815, de beruchte *Koorn-Bill*, krachtens welken de Graanhandel, wat den invoer betrof, gewigtige beperkingen onderging. Deze maatregel miste echter die voordeelige uitkomsten, welke men zich daarvan had voorgesteld. De Heer *Whitmore* beschrijft den toestand dergenen, die bij den Landbouw belang hadden in 1822, met de zwartste kleuren; hij ziet overal *a gloom, a want of confidence, a fearful foreboding of the future, and an alarming degree of poverty, arising from destructions of capital*; dat is: *eene duisterheid, gebrek aan vertrouwen, vreesselijke bod der toekomst, en een onrustwekkende trap van armoede, ontstaande uit de vernietigingen van kapitaal.* Naar zijne berekening was in 1822 de marktprijs van alle voortbrengsels des Landbouws 40 tot 50 pCts. gedaald en de netto ontvangst of opbrengst der grondstukken de helft gevallen. In Duitschland is de betrekking van de grondeigenaars en pachters nog nadeeliger. Deze betrekkingen hadden op de groote landpachters (*Farmers*) en de kleinere pachters, de dienstboden en daglooners den nadeeligsten invloed, en moesten ook spoedig de grondeigenaars zelven jammerlijk treffen.

Door de hooge graanprijzen, die gedurende eene zoo lange reeks van jaren bleef voortduren, was de Landbouw in Groot-Brittannie tot eene onnatuurlijke hoogte opgedreven. Men was in Engeland en Schotland tot zulk een toppunt geraakt, dat men met hulp van

(*Het vervolg op de volgende bladz.*)

Ierland, geheele jaren van volkomen misgewas uitgezonderd, den invoer van het vreemde koorn geheel niet noodig had, ja zelfs overschot behield, maar deze uitkomsten, deze geheele staat van zaken, was met en door eene grootere aanwending van kapitaal vermogen te weeg gebragt, dat ter beschikking stond van het landbouwdrijvend gedeelte der ingezetenen, dit hooge toppunt was namelijk bereikt door middel van kapitalen die tot hooge rente bij leening opgewonnen waren, doch die ook dadelijk bij het dalen der graanprijzen den val en ondergang der landbouwdrijvende lieden onmisbaar moest ten gevolge hebben. Mr. *Whitmore* is van gevoelen, dat in Groot-Brittannien en Ierland eene in vergelijking met de overige takken van bedrijf en broodwinning al te hooge productie der voortbrengselen van den grond- of akkerbouw, *overproduction*, de bron der tegenwoordige ellende der Landbouwdrijvende klasse zijn zoude. Om nu deze in veler ooren welligt paradox klinkende stelling te bewijzen, onderzoekt de schrijver, welke waarde men te hechten hebbe aan de vier omstandigheden, die gewoonlijk bijgebragt worden als de oorzaken van den tegenwoordig zoo drukkenden toestand des landbouws, namelijk:

1.) Taxatie. De Heer *Whitmore* gelooft uit het voorbeeld van Noord-Amerika en eenige andere Staten, alwaar nog zwaarder lasten den Landbouw drukken dan in Groot Brittannie, het bewijs te ontleenen, dat hooge taksen op de producenten niet die nadeelige gevolgen hebben, als men gewoonlijk ondersteld, wijl dit het hooger bedrag der taksen op het produkt brengt, en de Consumteur (het is tegenwoordig de mode te zeggen *Consommateur*, dit woord zal men zelfs in de schriften en redevoeringen van lieden aantreffen die toch anders geacht moeten worden, wel het onderscheid te kennen tusschen de werkwoorden *Consumere* verbruiken, waarvan *Consumteur* komt, en *Consummare*, Consommer, voltooijen, volbrengen, van waar *Consommateur* komt, gelegen) of verbruiker, dat is, de kooper, deze belasting betalen moet, maar de Gouvernement-Taksen de Land belastingen zijn dan ook nog veel minder drukkend, dan de Gemeente-lasten of *Communial Taxes*, als: Armen- en Kerken taksen, tienden, straatgelden en andere belastingen, voor den Landbouwer zijn. Waarbij aangemerkt wordt, dat de grondlasten in Engeland zeer matig zijn. *William Pitt*, zoo zeer hij wegens den kostbaren oorlog dien hij te voeren had, eene ruime opbrengst van lasten noodig had, wilde nooit in de meermaals voorgestelde verhooging der grondbelasting bewilligen. Op het vaste land hebben vele Gouvernementen zich van de juistheid zijner wijze van zien niet willen overtuigen, en den grond en bodem met zulke hooge lasten bezwaard, die op de bronnen van het nationaal vermogen, voor zoo veel die in den Landbouw gelegen zijn, binnen een tijdsverloop van weinig jaren de nadeligste gevolgen moeten uitoeffenen.

2.) *Alteration in the value of the currency*, verandering in de waarde van het vertegenwoordigend teeken der prijzen.

De Heer *W.* staat hiertoe, dat het dalen van het papieren geld en de spoedige wederherstelling dier metallieke waarde, op gesloten contracten, en dien ten gevolge op het betrekkelijke bedrag en de betrekkelijke waarde van den eigendom een zeer nadeeligen invloed gehad hebben. Ons bestek gedoogt niet dat wij den Anteur in zijn diepdoordringend onderzoek van dit ingewikkeld vraagstuk mogen volgen. In het algemeen schijnt hij van gevoelen te zijn, dat de *depreciatie* of verminderde waarde van het papierengeld een verlies van 20 per Cto. te weeg gebragt hebben, zonder nogtans een gewis resultaat te kunnen opgeven.

3.) *Vermindering van Consumtie*, die gewoonlijk als de derde oorzaak van den tegenwoordig zoo drukkenden stand des Landbouws opgegeven wordt, ontkent de schrijver ten eenenmale, gelijk ook

De 4de oorzaak, die doorgaans voorgewend wordt, te weten, dat het toelaten van vreemde granen, op de Engelsche markten, nadeelig zoude gewerkt hebben. De Heer *Whitmore* verschilt hierin van het heerschend gevoelen van de meeste zijner medegrondeigenaars, die genoegzaam alleen uit vooroordeel en vooringenomenheid den vrijen invoer van vreemd koorn als de hoofdoorzaak van den nadeeligen stand des Landbouws in Groot-Brittannie beschouwen.

De nadeelige gevolgen van den tegenwoordige Koorn-Bill zijn: de producten van den Landbouw moeten bij rijke oogsten in gelijke mate dalen in prijs, als zij bij misgewas in de hoogte gaan. Door deze fluctuatien wordt te weeg gebragt, dat geen Engelsch graanhandelaar met Engelsch koorn, ergens eene speculatie ondernemen kan. Ook kan de Koorn-Bill eenen hoogst nadeeligen invloed op den handel van uitvoer uit Groot-Brittannie naar buitenlands, en om dezelfde redenen ook op de Engelsche Manufacturen en Fabrieken, uitoefenen. Met dit al houdt de Heer *Whitmore* het voor billijk en noodzakelijk, dat de staat iets tot bescherming van den inlandschen akkerbouw ondernemen moet, en zulks vooral om reden dat grondbelastingen en drukkende plaatselijke impositien, denzelven bezwaren. Deze bescherming wil hij echter slechts daarin laten bestaan, dat op de granen, die van buitenlands ingevoerd worden, een inkomend regt van 10 of 12 schellings per Quarter op de tarwe, en naar dezen maatstaf op de overige granen zal gelegd worden.

De bedenkingen die tegen dit voorstel gemaakt worden zijn: 1. dat het uit onvruchtbare gronden ontgonnen land in Groot-Brittannie, door de lage graanprijzen, die door den invoer van vreemd koorn volstrekt zouden moeten ontstaan, voortaan niet meer bebouwd zullen worden. Mr. *Whitmore* is van gedachte, dat dit bij den weifelenden stand der prijzen, bij het thans aangenomen stelsel des Koorn Bills toch zoude moeten geschieden. Door de maatregelen welke hij voorslaat, zoude de akkerbouw, gelijk hij meent, weder in die grenzen treden, welke de Natuur zelve daaraan heeft voorgeteekend. Maar in de 2de plaats, heeft men hem tegemoet gevoerd, dat het vreemde koorn, de Engelsche markten, als 't ware, overstroomen zoude. Het is bewezen, dat een sterke invoer van koorn, dan alleenlijk plaats *kan* vinden, wanneer de graanprijzen in Engeland zeer hoog staan. Van 1773 tot 1815 bestond in Engeland slechts het geringe inkomend regt van 6 pence per Quarter, en toch was er geen bezwaar, wegens al te sterken invoer. Wanneer men nu eens ondersteld, dat het inkomend regt 10 pCt. beloopt, dan zoude de Engelsche landbouwer zijn product, (de kosten van vervoer daaronder begrepen, welke de buitenlandsche verkooper heeft,) zekerlijk 18 tot 20 schellings goedkooper kunnen geven, dan de buitenlander.

Mr. *Whitmore* is van oordeel dat deze beschermende maatregel alles is waarop de werkdadige landbouwer (niet de zoodanige die zich in theoretische droomen en overspannen eischen verliezen) verstandig en wijzer rekenen kan. Wilde men hem nog meer begunstigen, zoude niets anders te zeggen zijn, dan aan denzelven, zoo als thans de stand der zaken is, een voor de overige klassen des Engelschen volks hoogst schadelijk monopolie toe te kennen. Als een gevolg van zijn voorstel neemt hij aan, dat de buitenlandsche Graanhandelaar onder de 60 shellings per quarter zijn koorn in Engeland niet aan den man zoude kunnen brengen, en dat mitsdien daaruit een gezette blijvende prijs der granen in Engeland zoude gevestigd worden. Het behoort onder de mogelijkheden, dat wanneer twee of drie rijke oogsten achter den anderen op het vaste land plaats vonden, alsdan een sterker invoer van vreemd koorn zoude ondervonden worden, die de Engelsche markten zoude kunnen overstroomen. Maar volgens alle ervaringen ziet men zulke oogsten, die zich op alle punten van uitvoer in gelijke mate ruimgevend vertoonen nimmer onafgebroken op elkander volgen.

In de 3de plaats heeft men bedenking gemaakt, dat bij het toelaten van den vrijen invoer van vreemd koorn, ten gevolge van de daaruit te wachten lage graanprijzen, de landbouwers in Engeland de grondlasten bij geene mogelijkheid langer zouden kunnen opbrengen. Doch de Heer *Whitmore* wederlegt deze bedenking door aan te toonen dat reeds de ondervinding het tegendeel geleerd heeft gehad. Voorts dat het ophouden der weifelingen in de graanprijzen genoegzame schadeloosstelling oplevert.

Ten 4de werpt men tegen: dat Engeland zich, door het toelaten van vreemd koorn, te zeer afhankelijk maakt van den buitenlander, in geval van misgewas; en vijandige gezindheid zoude ook daarvan ten nadeele van Engeland gebruik kunnen maken. Dit is wel zekerlijk de zwakste van alle de bijgebragte tegenbedenkingen; het is juist de Koorn-bill die vijandelijke gezindheid op het vaste Land tegen Engeland doet ontstaan.

Zoodra de buitenlander met voordeel koornspecula-ondernemen kan, zal hij dezelve niet nalaten.

In de tweede Editie dezer Brochure heeft de schrijver in eene soort van postscriptum eenige nadere tegenbedenkingen die na de eerste uitgave van zijn geschrift nog gemaakt waren, gepoogd te wederleggen.

Men heeft hem gezegd, dat door zijn voorstel de vaste blijvende prijs van 60 shell. per quarter niet kon bereikt worden, en wanneer dit doel ook al bereikbaar mogt zijn, de akkerbouw daaronder lijden zoude. De schrijver stemt toe, dat bij den prijs van 60 schellingen, veel land dat zeer slecht is, in het geheel niet bebouwd zoude worden, en zelfs op den besten grond niet hetzelfde hooge kapitaal als tegenwoordig, zoude kunnen aangewend worden. Hij geeft voorts ook toe, dat de Graanhandel van 1773 tot 1812 altijd rijzende geweest zij; maar hij stelt dit op rekening der buitengewone tijdsomstandigheden, zoo als de oorlog, de verminderde waarde van het geld, en twee of drie periodes van misgewas. De middelprijs der tarwe van 1802 tot 1820, is 8 shell. en 10 d. Nu rekent hij de verminderde waarde van het geld op 20 pCt. en besluit daaruit, dat de eigenlijke middelprijs slechts 68. 8. geweest zij. In hetzelfde tijdvak van 1802 tot 1820 zou de invoer van Graan van buitenslands slechts 764,933 quarten jaarlijks bedragen. Deze berekening wordt voor tamelijk juist gehouden; maar men vindt dat er op de redenen, die de Heer *W.* gebruikt tot staving van zijn gevoelen, nog al het een en ander aangemerkt wordt, zoo als *voorcerst*, wanneer hij beweert, dat de groote consumptie, die, gedurende den oorlog de land-armée en de vloot veroorzaakt heeft, daardoor eene schadeloosstelling verkregen hebbe, dat het grooter deel der matroozen en soldaten naar Groot-Brittannien terug gekeerd is, en nu in het vaderland dezelfde hoeveelheid Koorn verbruikte. Het is waar, een man wil zijn genoegen eeten; maar het maakt echter een groot verschil, wanneer b. v. 100,000 menschen zich, in hunnen huisselijken kring en betrekkingen blijvende, verzadigen moeten, dan of zij in het krijgsgewoel op een of meer punten vereenigd, op kosten van den Staat, veel kostbare levensmiddelen door middel van opgehoopte magazijnen bekomen. Men vindt deskundigen, die beweren dat deze 100,000 menschen in het laatste geval vooral met betrekking tot den prijs, zoo veel verbruiken als in huisselijken kring en betrekkingen eene geheele millioen menschen; ook wordt het *in de tweede plaats* bij velen daarvoor gehouden, dat de prijs van

(*Het vervolg op de kant van deze bladz.*)

60 shell. per quarter, (als welke den buitenlanderen de vrijheid tot invoer verschaffen zoude) uit hoofde van den invoer uit Ierland, te laag zou zijn; dan dat de Engelsche landbouwer, daardoor geen beduidend verlies zou lijden, niet voldingend bewezen te zijn. De uitvoer uit Ierland beliep in 1820 1.431,029 quarters naar Groot-Brittannien. *W. Whitmore* stelt namelijk als zeker, dat alleenlijk de toemaals in Engeland en Schotland heerschende hooge Koornprijs de Iersche landbouwers in staat stelde, om eene zoo groote hoeveelheid Graan te produceren, en zij dit bij een' prijs van 60 shell., niet vermogten. Maar de juistheid dezer opgave wordt betwijfeld. In Ierland is nog zeer veel onbebouwd land, en de dagloonen zijn aldaar, gelijk men weet, zeer gering. Men kan aannemen, dat de Landbouwer in Ierland de kultuur van zijn land bijna met dezelfde kosten bestrijden kan, als de bewoner van Noord-Duitschland.

De bewoner van Ierland heeft minder kosten van vervoer, dan de bewoner van Nood-Duitschland, en is tolvrij. Het schijnt dus, dat de Ieren hun Graan onder 60 shell. per quarter op de Engelsche markten brengen kunnen. Terwijl dus het voorstel des schrijvers de Engelsche landbouwers tegen eenen nadeeligen toevloed van Graan van het vaste land schijnt te behoeden, zoo verleent het die hoede niet in dezelfde mate tegen den invoer uit Ierland, verondersteld dat Ierland zoo veel Koorn voortbrengen kan om de 1,000,000 quarters, die Groot-Brittannie jaarlijks naar eene gemiddelde berekening noodig heeft te leveren. Eindelijk heeft men nog aangemerkt, dat ingeval er in Groot-Brittannie eenige jaren achter den anderen misgewas ontstond, terwijl gelijktijdig op het vaste land het tegendeel plaats greep, men alsdan ligt gevaar zoude kunnen loopen, om de Engelsche markten met buitenlandsch Graan, als het ware overstroomd te kunnen zien.

Maar deze bedenkingen zijn niet onbeantwoord gebleven en de Heer *W.* heeft in zijnen brief aan de Kiezer van *Bridgnorth* daarop al die opmerkzaamheid gegeven, welke de aard der zaak gebiedend vorderde.

In dat tweede stukje van Mr. *Whitmore*, *Letter to the Electors of Bridgnorth* getiteld, vindt men vele der gronden en redenen herhaald, die hij reeds in zijn eerste stukje had voorgedragen, om den *Koorn-bill* te bestrijden. Deze *Bill*, zegt hij, onder anderen, *Established a monopoly, but failed, in producing that essential ingredient of all monopolies, a Limitation of quantity of the article monopolized*; dat is: de Bill voerde een monopolie in,
„ maar bleef in gebreke, in het daarstellen van dat we-
„ zenlijk vereischte van alle monopoliën, eene beperking
„ der hoeveelheid van het gemonopoliseerde artikel."
Zal, dus gaat hij voor, een monopolie niet schadelijk zijn, dan moet de prijs, dien de persoon, welke daarmede begunstigd is, verkrijgt, niet hooger worden, dan dezelve zonder dit monopolie zijn zoude; er moet niet meer geproduceerd worden, dan er geconsumeerd kan worden. Is dit het geval, dat kan geen monopolie beletten, dat de prijs lager worde; dikmaals kan een gering overschot van het voortbrengsel deze daling te weeg brengen. Even gelijk de Hollandsche Kooplieden weleer in Oost-Indië specerijen vernietigden, en te Londen de Vischkoopers den overvloed van zekere visschen, zoo als b. v. van Makreel, die in al te groote

(*Het vervolg op den kant van de volgende bladz.*)

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

Onder directie van J. H. HOEDT en W. A. BINGLEY.

Donderdag den 6 December 1827, DE GRIJZE MAN, OF DE RONDBORSTIGE, *Blijspel*, in drie Bedrijven, naar het Fransch. Na hetzelve: *Eene tweede Voorstelling van* DE SNEEUW, OF PROEFSTEEN VAN DEN TROUWRING, oorspronkelijk *Blijspel*, met *Zang*, in twee Bedrijven, door *J. H. Grave*, versierd met eene Tusschen-Tooneel, voorstellende een IJsvermaak. Deze Mimische voorstelling is door woorden en gezang afgewisseld, en bewerkt op de Muzijk van de Sledevaart van *Mozart*. De Decoratie is geheel nieuw en hiertoe bijzonder vervaardigd; zijnde een gezigt op den Rijn, van buiten de Witte Poort genomen.

*** Mijn geliefde Huisvrouw ADRIANA MARIA PROOT, verloste heden voorspoedig van een welgeschapen ZOON.

LEYDEN 2 December 1827.

J. G. T. KOCK.

*** Heden overleeds aan een verval van krachten, onze geliefde Vader PIETER TIELE, in den ouderdom van ruim 64 jaren.

ROTTERDAM den 30 November 1827.

C. TIELE, mede uit naam mijner *Zuster.*

Strekkende deze tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden, zoo binnen als buiten de Stad.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Amsterdam den 1 December 1827.

Holland,	Werkelijke Schuld .	2½ pCt.	f 51¾	a 52¼
	Rest. Uitgestelde dito		13/16	a 7/8
	Kans-Biljetten		17¾	a 18
	Stellen van uitgeloten dito . . .		6575	a 6600
	Amortisatie-Sijndic.	4½ pCt.	95½	a 96
	Domein Losrenten .	2½ „	90¾	a 91½
	Handel-Maatschappij	4½ „	83¼	a 83¾
Frankrijk,	Inschrijving Grootb.	5 „	—	a —
	Dito op dito . . .	3 „	69	a 69½
Rusland,	bij *Hope en Comp.* .	5 „	98½	a 99
	Ins. op 't Grootb. .	6 „	51	a 51¾
Pruissen,	Obl. Neg. Londen .	5 „	108¼	a 109
	dito in Londen van 1822 . . .		108¼	a 109
Spanje,	Obl. bij *Hope en Comp.*	5½ pCt.	21	a 21½
	Nieuwe geldl. van 1822		10¼	a 10¾
Oostenr.,	Obl. bij *Gollen Comp.*	5 „	77	a 77½
	dito	4 „	62	a 62¼
	Certificaten	2½ „	41¼	a 41¾
	Neg. Metaliek . . .	5 „	86½	a 87
	Dito Bank-Actien		1292	a 1320

*** ZUIVERING VAN LEGALE HYPOTHEKEN.

Uit een exploict van GERRIT VAN DEN BERG, Deurwaarder bij de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te Leyden, in dato 28 November 1827, behoorlijk geregistreerd, blijkt dat den Wel-Eerwaarden Heer GOVERT JAN VAN RYSWYK, *Rustend Predikant bij de Doopsgezinde Gemeente*, wonende te Leyden, bij Acte van den 26. derzelve maand, behoorlijk geregistreerd, ter Griffie van voornoemde Regtbank, heeft doen deponeeren Copie Collationnée van de Acte van Koop en Verkoop, gepasseerd voor den Notaris JACOBUS VALK, resideerende te Leyden, en getuigen, in dato dertien October 1827 behoorlijk geregistreerd en bij den Bewaarder der Hypotheken op den zeven en twintigsten derzelve maand behoorlijk overgeschreven; bij welke acte van Koop en Verkoop aan hem door Mr. JACOB FREDRIK CONSTANTYN MOLTZER, Griffier bij de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende binnen Leyden voornoemd, in qualiteit als bij vonnis van dezelve Regtbank, in dato den dertigsten Julij laatstleden, behoorlijk geregistreerd, aangestelde Curator in den vacanten Boedel en Nalatenschap van den Heer AELBRECHT VAN DER BURCH, gewoond hebbende en binnen Leyden voornoemd overleden, is verkocht:

Een HUIS en ERVE, staande en gelegen aan de Westzijde van het Rapenburg, omtrent de voorste Doelensteeg, met een Uitgang in zekere gemeene Poort, belend aan de eene zijde *Anthony Bernardus Barkey*, en aan de andere zijde den Heer *Abraham Blussé de Jonge* onder het Bon Noord Rapenburg, Nummero 289, Wijk 1 Nummero 246, omme en voor de somma van *Vijf duizend Een honderd Guldens.* — En dat gemelde Heer *G. J. van Ryswyk* de bovengemelde acte de depot, ingevolge de wet heeft doen beteekenen en zulks ten einde te geraken tot zuivering van de Legale Hypotheken, waarmede hetzelve Perceel mogt zijn bezwaard, en opdat een ieder die uit krachte van zoodanige Hypotheken op gemeld Perceel eenig regt vermeend te hebben, zich gedrage ingevolge de voorschriften der wet.

A. B. BARKEY, *Procureur.*

*** Alle de geenen, welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den onder beneficie van Inventaris aanvaarden boedel en nalatenschap van wijlen PIETER MATEMAN, overleden te Leyderdorp op den 22 Mei 1827; gelieven daarvan, voor zoo verre zulks niet reeds is geschied, schriftelijk opgave of betaling te doen, aan den Notaris C. KLAVERWYDEN, resideerende te Soeterwoude, vóór of op den laatsten December aanstaande.

*** Al wie iets te vorderen heeft of verschuldigd is aan den Boedel van wijle Mejufvrouw HELENA DU MORTIER, overleden binnen Leyden den 4 *November* 1827; gelieve daarvan vóór den 1sten *Februarij* 1828, opgave of betaling te doen aan den Heer P. C. VAN MARLE, in de Nieuwsteeg te *Leyden.*

*** H. PURMER, *geëxamineerd en geädmitteerd Kies-, Tand- en Mondmeester* van *Amsterdam*, en door het geheele *Koningrijk*, trekt KIEZEN en TANDEN, zonder instrument, bloot alleen met de vingers. Is gelogeerd bij C. TURION, Kastelein in *de Nieuwen Tuin*, op de Beestenmarkt te Leyden, Wijk V N°. 16. Zal nog blijven, door de menigvuldige bezigheden, tot aanstaande Woensdag den 5 December, en gaat niet uit of hij moet ontboden worden, en waarschouwd een ieder voor die geenen die op zijn naam rondlopen, hij heeft er geene die voor hem uitgaan.

*** A. SYTHOFF, *Banketbakker-Confiseur*, wonende aan den Nieuwen Rijn, nabij de Waag te Leyden, heeft de eer te verwittigen, dat hij met de aanstaande *St. Nicolaas* zal gesorteerd zijn in Surprises en andere Rariteiten, allerlei Vruchten in Suiker, versche Letters en andere GEBAKKEN, alle gewone Borstplaten, als ook Borstplaten *à la fleur d'Orange, au fruit de Citron et à l'Orange doux;* bevelende zich bij voortgang in de gunst zijner geëerde Stadgenooten.

*** In een TABAKS-AFFAIRE verlangt men te plaatsen een JONGELING, van goede Burgerhuizen, bekwaam de werkzaamheden en Winkel waar te nemen, hebbende reeds drie en één half jaar daarin werkzaam geweest, van de Protestantsche Godsdienst, aan de *Land-Militie* voldaan, van goede getuigen voorzien, van kost en inwooning, *zonder salaris.* Nader informatie, per beslooten brieven, onder letter G, bij den Heer J. R. AFFOURTIT, *Kruidenier*, op de Haarlemstraat te Leyden.

*** De Ondergeteekende verwittigd, dat hij ontvangen heeft: Een assortiment KINDER-SPEELGOED, voor *St. Nicolaas*, tot een civiele prijs. Verzoekt een ieders gunst.

Leyden den 2 December 1827. A. TREL.

*** UIT DE HAND TE KOOP, op eene der volkrijkste Standen der Stad Leyden, een HUIS en WINKEL, waarin sedert eene reeks van jaren de *Kruideniers Affaire* is uitgeoeffend en noch wordt voortgezet, met alle daarin voorhande zijnde GOEDEREN en WINKELWAREN. Nader berigt, met *vrachtvrije* brieven, te bekomen in de Boekwinkel van de Wed. D. DU SAAR, op het Rapenburg, te Leyden voornoemd.

*** H. W. HAZENBERG, JUNIOR, te Leyden, begint op Heden, den 3 December en volgende dagen, bij *Publieke Auctie*, te verkopen: Eene kostbare en fraaije Verzameling BOEKEN en HANDSCHRIFTEN, onder welke de voornaamste Werken in de *Godgeleerdheid* en *Oostersche Letterkunde* voorkomen; benevens een keurig bewerkte Marmeren VAAS en andere LIEFHEBBERIJEN; waarvan de Catalogus alom is verzonden.

TER ROLLE VAN DE REGTBANK TE LEYDEN.

DEFINITIEVE TOESCHATTING.

Op Dingsdag den elfden December 1827, des voormiddags ten elf uur, van het, ter requisitie van den Heer HK. SMIERS, en ten lasten van Mejufvrouw A. J. VAN DER HOEF, gearresteerde HUIS en ERVE, staande te Leyden op de Hoogewoerd, Wijk 3 N°. 316.

*** PUBLIEKE VERKOOPING, op Zaturdag den 8 December 1827, des avonds ten 6 ure precies, in het Logement aan den Burch binnen Leyden: N°. 1. Een HUISMANS-WONING, met diverse partijen WEI- en HOOILANDEN, te zamen groot 24 bunders 80 roeden en ruim 47 ellen, staande en gelegen onder Noordwijk aan Duindam. — N°. 2. Een partij LAND, gelegen onder Noordwijk voornoemd, aan de Kluislaan, genaamd *TYS EN WEIJ*, groot 6 bunders 8 roeden en ruim 86 ellen. — N°. 3. Een partij LAND, genaamd *DEN BIJL*, mede gelegen onder Noordwijk, bij de lagen Weg, groot 2 bunders en ruim 55 roeden. — N°. 4. Een HUISMANS-WONING, genaamd *SASBERGEN*, met diverse partijen LAND, te zamen groot 14 bunders en circa 13 roeden, staande en gelegen gedeeltelijk onder Noordwijk en gedeeltelijk onder Noordwijkerhout. — N°. 5. Een partij LAND, groot 5 bunders en ruim 96 roeden, gelegen onder Noordwijkerhout. — En N°. 6. Een partij LAND, groot 3 bunders en ruim 51 roeden, gelegen onder Noordwijkerhout voornoemd, bij de Schulpweg. Nadere informatie te bekomen ten Kantore van den Notaris T. VAN BERGEN, te Leyden voornoemd.

*** Op Zaturdag den 15 December 1827, des avonds te vijf ure, zal men in het Heeren Logement aan den Burg te Leyden, publiek veilen en finaal verkoopen: Een groot, ruim, hecht, sterk en zeer weldoortimmerd HUIS en ERVE, voorzien van diverse boven- en beneden-Kamers, alle behangen, Zolders, ruime Keuken, Kelder en Tuin, staande en gelegen aan den Ouden Rijn binnen Leyden, met een *Fabriek* of *Werkhuis* daaraan verheeld, voorzien van ruime Zolders, Wijk 6 N°. 196. — Voorts een hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS en ERVE, voorzien van verscheide behangen en onbehangen Kamers, Zolders, Keuken, Kelder en Binnenplaats, staande en gelegen binnen Leyden voornoemd op de Apothecarsdijk, Wijk 6 N°. 39. En een partij LAND, zijnde gedeeltelijk uitgeplaatst en thans met *Hout* beplant, groot omtrent 2 bunders vijf en vijftig roeden, gelegen in de Boshuizer Polder, onder Soeterwoude: alles breeder bij billetten omschreven. Zijnde nadere informatien te bekomen ten Kantore van den Notaris H. ROSKES, te Leyden voornoemd.

*** Bij de Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK te Leyden, wordt heden uitgegeven: Het ZESDE VERVOLG op deszelfs *LEES-BIBLIOTHEEK, thans inhoudende* ruim ZES DUIZEND *Hollandsche, Fransche, Engelsche* en *Duitsche* WERKEN, der nieuwste en meest geachtste Schrijvers. — In gemelde Boekwinkel zijn ook voorhanden een assortiment van *Fransche* en *Hollandsche* KINDER-WERKJES, geschikt tot *St. Nikolaas Geschenkjes*; alsmede de belangrijkste ALMANAKKEN, voor het volgende jaar.

*** TOT ST. NIKOLAAS, NIEUWEJAAR, OF TER VERJARING, zijn weder differente gekoleurde en ongekoleurde PRENT- en amusante LEESBOEKJES, van de eerste en ook van de minste qualiteit voorhanden, als: *Buffon-* en *Bibliotheek* in Miniatuur; de *Muzen-Almanak* compleet, in getalle; *Gilles Zoetekoek, een kleinen Jongen*, die van het leeren leefde: à 20 cente; *Nieuwjaars- en Bruilofs-dichtjes*: à 15 c.; *Kinder- en Gezelschapspelen, het Bostonboekje*: à 20 c.; *de Haan met negen Hennen; de Advokaat van Fortuin; de Oostersche Vertellingen van den wijzen Caleb; het Boekje met honderd Raadzeltjes; Metusko of de Poolen; Abilgaard, Paarden- en Veedoctor; en Boogh, Alphabeth van alle Kruiden, Wortels, Zaden, Gommen, enz.* waar achter een *Cat. Simplicium*, ieder à 40 cente; *Gereformeerde, Luthersche en Roomsche Kerkboeken, Nieuwjaars-kransen, Speelkaarten en Kinderprenten*; alles tot de civielste prijzen, bij P. VAN LEEUWEN, St. Pieters Koorsteeg, het derde huis van de Langebrug te Leyden.

Te Leyden bij de Wed. ANTHONY DE KLOPPER EN ZOON, op de Breedestraat.

menigte gevangen worden, ongebruikt in het water werpen, om den hoogen prijs der koopwaar staande te houden, zoo moeten Landbouwers bij ruim gezegende Oogsten Koornvoorraad soms opzettelijk bederven, wanneer zij den prijs, die den invoer van buitenlandsch graan uitsluit, willen staande houden. Het ligt in de natuur des Graanhandels, dat eene weifeling of fluctuatie der prijzen van tijd tot tijd plaats vinde; maar zeer verschillend is het, wanneer deze uit natuurlijke oorzaken ontstaat, want alsdan brengt zij hare eigene compensatie met zich mede, of dat zij het uitwerksel zij van verordeningen die op dwaalbegrippen gebouwd zijn. Het is een grooter onderscheid voor den Landbouwer, wanneer zijn product plotselijk van 80 op 40, wanneer het van 60 op 50 zinkt. Er is reeds door *secondaire* of tweede oorzaken eene verandering met de wet van 1815, welke den Koorn-bill in het leven riep, daargesteld. De invoersprijs is wel nog 80 shell. maar de bijgekomen regten en de verminderde waarde van het geld brengen te weeg, dat de 80 sch. in 1815 geene 70 sch. waarde hebben in 1826. De Heer *W.* beweert, dat alleen reeds de bezitters van Bouwlanden of grondeigenaars en de Geestelijkheid uit dezen *Koorn-bill* voordeel trekken, terwijl alle overige inwoners daar onder lijden. En hij tracht voorts te bewijzen, dat het voordeel der eerstgenoemden zoo groot niet is, als zij zich verbeelden. Zij trekken bij hooge prijzen hooge pachten, maar moeten alle hunne levensbenoodigheden des te duurder betalen; wanneer de prijzen dalen, dan moeten zij afslag (remissie) geven; lijden verliezen door bankbreuken der pachters, dan zien hunne goederen uitgezogen en gedeterioreerd. Wanneer de

geringe klassen uit verarming de lasten niet langer betalen kunnen, dan is daarvan het onvermijdelijk gevolg, dat zij des te drukkender op de rijkere inwoners vallen.

(Vervolg en slot in ons eerstvolgend Mengelwerk.)

ZEE-TIJDING.

Sedert onze laatsten zijn in Tessel binnengekomen Zr. Majts. Oorlogs-fregat POLLUX, Kapt. Luit. Eeg, van Batavia, laatst van Mauritius, J. B. Kuyper, D. K. van Wyk, F. B. Nepperus, C. Herström, van Bordeaux, en O. Smith, van Londen.

In het Vlie binnengekomen C. J. van der Veer, uit Frankrijk, M. Tinck, van Riga, en J. Prange, van Dantzig.

Het schip *de Vrouw Hendrina*, Kapt. K. van den Oever, van Londen naar Antwerpen, is, na eene vreesselijke storm doorgestaan te hebben waarin de equipage onderscheidene male gereed was hetzelve met de boot te verlaten, in den avond van den 24 November met verlies van een anker en touw enz. te Ostende binnengeloopen; den 26 dito zoude men een begin maken met lossen, om te repareren.

Het schip *Elizabeth Katarina*, Kapt. A. Neuman, van Amsterdam naar Drammen, is volgens een brief van den 11 November, te Risöerbank, een mijl van Mandahl met verlies van anker touw en zeilen en met ontramponeerde takellagie door hulp van Loodsen en boegseerboten binnengebragt, na in den nacht tusschen den 1. en 2. November in groot gevaar te zijn geweest van op den Jutschen kust te stranden.

Te Havana is aangekomen Kapt. C. Tijng, van Antw.